16.3.2017

Vastine liikenne- ja viestintävaliokunnan 15.3.2017 järjestetyssä kokouksessa liikenne- ja viestintäministeriölle postilain valmistelusta esitettyihin kysymyksiin

Postinumerojärjestelmän kehittäminen

Valiokunta tiedusteli mahdollisuutta järjestää tai asettaa jonkinlainen työryhmä tai neuvottelukunta pohtimaan postinumeroalueiden muodostamista, niiden muuttamista ja niiden muodostamaan kokonaisuutta ylipäätään.

Postinumerojärjestelmää käsitellyt työryhmä esitti vuonna 2013, että Posti Oy loisi käyttöliittymän (verkkosivut, postiosoite) tiedotus- ja aloitekanavaksi, jonka kautta olisi avoin mahdollisuus tehdä yksityiskohtaisia ja konkreettisia postinumeromuutosesityksiä sekä mahdollisuus seurata millaisia muutosesityksiä on vireillä sekä kommentoida niitä esimerkiksi tietyssä määräajassa. Tiedote- ja aloitekanava mahdollistaisi sen, että postiyritykset ja muut toimijat voisivat tuoda esille ehdotuksiaan postinumerojärjestelmän kehittämiseksi. Tiedote- ja aloitekanava toimisi myös väylänä siihen, että myös uudet toimijat ja kansalaiset voisivat tehdä aloitteita postinumerojärjestelmän kehittämiseksi.

Tiettyä ryhmää ei postinumeroiden käsittelemiseksi ole asetettu, mutta Posti Oy on luonut järjestelmän, jossa sen verkkosivuilta saa tietoa postinumeroihin liittyvistä muutoksista ja tieto myös siitä, miten voi tehdä esityksen muutoksesta. Toistaiseksi Posti Oy ei ole luonut järjestelmää, jossa Posti Oy:lle tehtyjä muutosesityksiä voisi verkkosivuilla kommentoida.

Liikenne- ja viestintäministeriön tiedossa ei ole, että Posti Oy:n kanssa kilpailevat postiyritykset olisivat aktiivisesti toivoneet vaikutusmahdollisuutta postinumeroalueiden määrittelyyn. Asia on tuotu esille joissakin ministeriön vastaanottamissa lausunnoissa, mutta selvästi tärkeämpänä on pidetty esitysluonnoksessa ehdotettua säännöstä saada osoiterekisteritiedot hintaan, joka aiheutuu osoitetietojen erottamisesta osoiterekisteristä ja niiden luovuttamisen järjestämisestä.

Postinumerotyöryhmä tarkasteli myös postinumerojärjestelmän siirtämistä viranomaistehtäväksi esimerkiksi Viestintävirastolle.

Postinumerojärjestelmän siirto viranomaistoiminnaksi Viestintävirastoon neutraloisi järjestelmän ylläpitoa ja mahdollistaisi nykyistä paremmin sen, että kaikki toimijat voisivat vaikuttaa järjestelmään tehtäviin muutoksiin. Lisäksi siirto mahdollistaisi sen, että tiedot voitaisiin avata entistä kattavammin kaikkien postiyritysten ja muiden toimijoiden käyttöön.

Järjestelmän siirto viranomaiselle ja sen hoitaminen viranomaistoimintana olisi kuitenkin hallinnollisesti raskas prosessi. Tehtävä olisi Viestintävirastolle uusi, ja edellyttäisi uuden toiminnon perustamista virastoon ja riittävien henkilöstö- ja muiden resurssien varaamista sitä varten. Käytännössä siirron toteuttamiseen olisi varattava myös kohtuullinen siirtymäaika, jotta

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

se voitaisiin tehdä hallitusti ja siten, etteivät postinjakelu ja yhteiskunnan muut tärkeät toiminnot vaarannu siirron vuoksi.

Siirron edellyttämien kertaluonteisten kustannusten (investoinnit tietojärjestelmiin, henkilöstön koulutus-, yms. kulut) lisäksi toiminnan ylläpito aiheuttaa myös uusia kustannuksia (henkilöstökustannukset, ict-järjestelmät, asiantuntijapalveluiden ostot), joihin olisi varauduttava Viestintäviraston toiminnassa. Viestintävirasto on valtion talousarviossa nettobudjetoitu virasto, joka kattaa toimintansa kustannukset pääosin erilaisilla maksuilla. Postilain 68 §:n mukaan postiyritys on velvollinen suorittamaan Viestintävirastolle vuotuisen postitoiminnan valvontamaksun. Käytännössä postinumerojärjestelmän siirto Viestintävirastolle voisi merkitä esimerkiksi postitoiminnan valvontamaksun korotusta. Posti Oy ylläpitää ja hallinnoi postinumerojärjestelmää tällä hetkellä, mutta siirto merkitsisi, että yritys maksaisi Viestintävirastolle järjestelmän ylläpidosta merkittävän osan. Siirron myötä Posti Oy:n kustannukset järjestelmään liittyen eivät pienenisi vastaavasti, koska yhtiö tarvitsisi edelleen järjestelmää tuotantonsa ohjaamiseen. Näistä syistä esityksessä ei ole päädytty ehdottamaan postinumerojärjestelmän siirtämistä viranomaistehtäväksi.

Väärin jaettujen lähetysten käsittely Posti Oy:ssä

Valiokunta tiedusteli sitä, kuinka muiden postiyritysten kuin Posti Oy:n virheellisesti jaettuja lähetyksiä käsitellään Posti Oy:ssä.

Posti Oy on sopinut Jakeluyhtiö Suomen (alueellisten postiyritysten edustaja) kanssa menettelytavasta, jonka mukaan Posti Oy:n verkkoon ohjautuneet muiden jakeluyhtiöiden lähetykset kerätään alueittain yhteen Posti Oy:n toimipisteeseen, missä lähetykset säilytetään. Lähetykset luovutetaan pyydettäessä jakeluyhtiön edustajalle. Jakeluyhtiöiden vastuulla ja päätösvallassa on se, kuinka usein ne noutavat väärin jaetut lähetykset Posti Oy:ltä. Alkuvuoden aikana jakeluyhtiöt ovat pääsääntöisesti noutaneet lähetykset kerran viikossa tai kahden viikon välein. Posti Oy ei jaa näitä lähetyksiä vastaanottajalle, tee osoiteselvitystä taikka palauta lähetystä lähettäjälle tai Viestintävirastolle perillesaamattomana. Näiden lähetysten määrä on tällä hetkellä noin 700 kappaletta viikossa. Kirjeiden kokonaismäärä on vuodessa noin 360 miljoonaa (vuonna 2015), joten 700 virheellisesti jaettua lähetystä viikossa on noin 0,01 prosenttia viikon aikana jaetuista kirjeistä.

Osa virheellisesti jaetuista lähetyksistä on jaettu osoitteisiin, jotka on merkitty kyseisiin lähetyksiin. Ongelma voi tällöin olla se, että postinsaaja ei ole tehnyt lähettävälle taholle osoitteenmuutosta muuttaessaan pois. Myöskään Posti Oy:lle tehdyt tilapäiset jakelunkeskeytykset eivät välity yksityisille jakeluyhtiöille. Ongelmaa helpottaisi ajantasaisen osoiterekisteritiedon saaminen, jota esitysluonnoksessa ehdotetaan, mikä varmistaisi sen, että lähetykset voitaisiin toimittaa ajantasaisin tiedoin oikeille postinsaajille. Postinsaajan edun näkökulmasta yksi osoitteenmuutosilmoitus esimerkiksi Posti Oy:n verkkosivuilla tulisi riittää, jonka jälkeen tieto kulkisi osoiterekistereistä toisille postiyrityksille.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Osoiterekisterin salaisten tietojen luovuttaminen

Valiokunta tiedusteli sitä, tuleeko Posti Oy:n luovuttaa muille postiyrityksille salaisiksi merkityt osoitetiedot osoiterekisteristä.

Osoiterekisterissä olevaa henkilötunnusta ei saa luovuttaa edelleen. Postilain 38 §:n 5 momentissa säädetään rekisteröidyn kielto-oikeudesta siten, että osoiterekisteriin rekisteröity henkilö voi kieltää henkilötietojensa luovuttamisen osoitteiden tarkistamis- ja korjaamispalveluiden yhteydessä. Käytännössä luovutuskiellon tehneitä henkilöitä on noin 84 000. Edellä kuvattu oikeus kieltää tietojensa luovuttaminen ei estä tietojen luovuttamista toisille postiyrityksille 4 momentin mukaisen luovutusvelvollisuuden nojalla, vaan se koskee kaupallisin ehdoin tapahtuvaa rekisterien tarkistamis- ja korjaamispalveluita.

Aluemäärittelyt: Espoo

Valiokunta tiedusteli, kuuluuko Espoo esityksen mukaiseen varhaisjakelualueeseen vai ei.

Ministeriön tietojen mukaan koko Espoon alue kuuluu tällä hetkellä (16.3.2917) sanomalehtien varhaisjakelualueeseen. Tällä hetkellä varhaisjakelualueiden tarkempi määrittelytyö on Viestintävirastossa käynnissä, joten toistaiseksi ei voida kertoa tarkasti kaikkien alueiden sijoittumisesta varhaisjakeluverkkoon tai sen ulkopuolelle. Määrittelyiden tulisi olla valmiina lain tullessa pääosin voimaan kesällä 2017. Tämän jälkeen yleispalvelun tarjoaja aloittaa oman työnsä hankintamenettelyiden järjestämiseksi siten, että kilpailutukset olisivat valmiina kesällä 2018.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi